

۱۴۱۱
۹۵,۹,۱۸



عقائد (توحید - نبوت - امامت)

احمد رضانی

پڑھشگاہ علوم اسلامی امام صادق علیہ السلام

سرشناسه	: رضائی، احمد، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: عقاید (توحید - نبوت - امامت) / احمد رضائی؛ تهیه‌کننده پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق(ع).
مشخصات نشر	: تهران: سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۳۳۲ ص.
شابک	: ۱۰۰۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۹۶۴-۶۲۹۷-۸۷-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق -
موضوع	: شیعه — اصول دین
موضوع	: مهدویت — انتظار
شناسه افزوده	: سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران
شناسه افزوده	: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق(ع)
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۷/۵/۲۱۱ BP
رده‌بندی دی‌سی	: ۲۹۷/۴۱۷۳
شماره ثبت کتابشناسی ملی	: ۴۲۱۵۶۹۶



عقاید (توحید - نبوت - امامت) - ورژن حین خدمت کارکنان وظیفه سطح ۱

- تهیه‌کننده: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق(علیه‌السلام)
- نویسنده: احمد رضائی
- ناظر علمی: حجت‌الاسلام حمید نگار
- سرویراستار: حسین قاسم حمزه
- ویراستار: مهدی خلیلیان
- ناظر نهایی: علی عرب‌پور
- ناظر سازمانی: علی جباری فیروزجاء
- واپایش نهایی: سیدعلی یار افشارپور
- صفحه‌آرا: علی نصیرمحمدی
- طرح جلد: مصطفی زینلی
- نوبت و سال چاپ: ۱۳۹۵ / ۱
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- بها: ۱۰۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۲۹۷-۸۷-۶
- ناشر: انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی آجا (با همکاری معاونت تربیت و آموزش ساعس آجا)
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران

نشانی: تهران، خیابان شهید قدوسی، سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران

معاونت تربیت و آموزش، صندوق پستی ۳۳۹۸ - ۱۶۷۶۵

تلفن: ۸۱۹۵۲۴۰۷ / دورنگار: ۸۸۴۰۵۰۰۱

فهرست مطالب

۱۱.....	پیشگفتار
۱۵.....	مقدمه

درس اول: خداشناسی

۱۸.....	ضرورت خداشناسی
۱۹.....	۱. دفع ضرر یا عقاب محتمل
۲۰.....	۲. وجوب شکر مُنعم
۲۱.....	۳. فطرت حقیقت جویی
۲۲.....	راه‌های خداشناسی
۲۲.....	۱. خداشناسی آفاقی
۲۳.....	۲. خداشناسی انفسی
۲۴.....	۳. شناخت عقلی
۲۴.....	۴. شناخت قلبی

درس دوم: آثار خداشناسی

۲۸.....	آثار خداشناسی در زندگی فردی
۲۸.....	۱. آرامش در زندگی

- ۲۹..... ۲. ایجاد روحیه تلاش و امید
- ۲۹..... ۳. رهایی از احساس پوچی
- ۳۰..... ۴. تقویت خشیت در انسان
- ۳۱..... ۵. ایجاد روحیه توکل
- ۳۲..... آثار خداشناسی در زندگی اجتماعی
- ۳۳..... ۱. احساس مسئولیت
- ۳۳..... ۲. قانونمداری
- ۳۴..... ۳. عدالت اجتماعی
- ۳۴..... ۴. کاهش ناسد اجتماعی

درس سوم: شگفتی‌های آفرینش انسان

- ۳۸..... شگفتی‌های آفرینش انسان
- ۳۹..... خلقت مغز
- ۴۰..... خلقت قلب
- ۴۱..... خلقت چشم
- ۴۲..... خلقت زبان
- ۴۴..... خلقت انگشتان

درس چهارم: شگفتی‌های آفرینش آسمان و زمین

- ۴۸..... ۱. وسعت آسمان
- ۴۹..... ۲. سقف بی‌ستون
- ۴۹..... ۳. عظمت خورشید و برکات بی‌شمار آن
- ۵۰..... ۴. ماه؛ شمع شب افروز
- ۵۱..... ۵. حرکت و استقرار زمین
- ۵۲..... ۶. آب؛ مایه حیات
- ۵۳..... ۷. دریا، شگفتی‌ها و منافع آن
- ۵۴..... ۸. کوه‌ها و منافع آن‌ها

درس پنجم: شگفتی‌های آفرینش گیاهان و حیوانات

الف. شگفتی‌های گیاهان	۵۶
۱. ساختمان حیرت‌انگیز گیاهان	۵۷
۲. فواید و برکات گیاهان	۵۸
۳. تنوع و کثرت گیاهان	۵۹
ب. شگفتی‌های حیوانات	۶۰
۱. باختما: وجودی حیوانات	۶۰
۲. آفرینش ابزار غذاخوردن متناسب با نیاز حیوانات	۶۱
۳. رام بودن حیوانات برای انسان	۶۳
۴. پوشش بدن حیوانات	۶۴
۵. هوش و دانا بودن حیوانات	۶۴
۶. پرندگان عجیب	۶۵

درس ششم: عدل الهی

مفهوم «عدل» و «ظلم»	۶۹
معنای اصطلاحی عدل الهی	۶۹
دلیل‌های عدل الهی	۷۰
الف. حکمت الهی	۷۰
ب. کمال الهی	۷۱
جلوه‌های عدل الهی	۷۲
الف. عدل تکوینی	۷۲
ب. عدل تشریعی	۷۳
ج. عدل جزایی و کیفری	۷۴

درس هفتم: عدل الهی و مسئله شر

الف. داوری شتاب‌زده در تعیین خیر و شر	۷۸
ب. وجود نداشتن شر مطلق	۷۹

ج. نقش انسان در ایجاد مصیبت‌ها و بلاها ۸۰

درس هشتم: بعثت انبیا

مفهوم بعثت ۸۵

بعثت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ۸۶

ضرورت و فلسفه بعثت انبیا ۸۷

رکبه ۸۷

تعلیم ۸۸

اثبات حجّت ۸۹

برپایی حالت ۹۰

درس نهم: راه‌های شناخت انبیا

راه اول: اعجاز ۹۵

ویژگی‌هایی معجزه ۹۷

راه دوم: تصریح پیامبران پیشین ۹۷

راه سوم: شواهد و نشانه‌ها ۹۸

۱. انگیزه‌های درونی ۹۹

۲. فداکاری در راه هدف ۱۰۰

۳. مبارزه با مفاسد اجتماعی ۱۰۱

۴. پیروان خاص ۱۰۲

۵. ثبات قدم و پایبندی به اصول اولیه دعوت ۱۰۲

۶. تعالیم ۱۰۳

درس دهم: آثار ایمان به نبوت

۱. تشکیل جامعه توحیدی و امت واحد ۱۰۶

۲. آزادی معنوی و رهایی از اسارت نفس ۱۰۷

۳. پیشرفت تمدن بشری ۱۰۹

۱۱۱	۴. تعلیم و تربیت
۱۱۳	۵. دستیابی انسان به اسوه

درس یازدهم: امامت

۱۱۷	مفهوم امام و امامت
۱۱۸	ضرورت امامت
۱۱۹	۱. خطف الیهی
۱۱۹	۲. خف و شریعت
۱۲۰	۳. اجرای قوانین الیهی
۱۲۰	۴. بقای زمین
۱۲۱	۵. نزول فرشتگان در شب قدر
۱۲۱	شرایط امامت
۱۲۲	عصمت
۱۲۳	افضلیت
۱۲۴	اعلمیت
۱۲۵	نصب الیهی
۱۲۶	اثمه دوازده گانه

درس دوازدهم: موعود در ادیان الهی

۱۳۰	موعود در اسلام
۱۳۲	موعود در مسیحیت
۱۳۳	انجیل متا
۱۳۳	انجیل مرقس
۱۳۳	انجیل لوقا
۱۳۴	انجیل یوحنا
۱۳۴	موعود در یهودیت
۱۳۵	موعود در زردشت

درس سیزدهم: آثار شناخت و اعتقاد به مهدویت

۱. شناخت و معرفت خداوند ۱۳۸
۲. نجات از گمراهی ۱۳۹
۳. نجات از مرگ جاهلی ۱۳۹
۴. آرامش ۱۴۰
۵. محبت و دوستی ۱۴۱
۶. یزات اجتماعی ۱۴۳
۷. آثار سیاس ۱۴۵
۸. آثار نامی ۱۴۶

درس چهاردهم: فرهنگ انتظار

- الف. فلسفه انتظار ۱۴۹
۱. آمادگی همیشگی ۱۵۰
۲. دمیدن روحیه پایداری ۱۵۰
۳. پویایی جامعه اسلامی ۱۵۱
۴. تقویت روحیه امید ۱۵۲
- ب. بایسته‌های منتظران ۱۵۲
۱. اصلاح طلبی و ظلم ستیزی ۱۵۳
۲. دین‌مداری و تقویت ایمان ۱۵۴
۳. آراستگی به عدالت ۱۵۵

درس پانزدهم: نشانه‌های ظهور

- نشانه‌های حتمی ۱۵۷
۱. خروج سفیانی ۱۵۸
۲. خسف بیداء ۱۵۹
۳. خروج یمانی ۱۶۰
۴. قتل «نفس زکیه» ۱۶۰

۱۶۱	۵. صیحه آسمانی
۱۶۲	نشانه‌های غیر حتمی
۱۶۲	۱. کسوف و خسوف در ماه رمضان
۱۶۲	۲. به اهتزاز درآمدن پرچم‌های سیاه از خراسان
۱۶۳	۳. ستم گستری در جهان
۱۶۳	۴. مرگ سرخ
۱۶۳	۵. روح خراسانی
۱۶۴	۶. حرو و جال

درس شانزدهم: ارتباط با امام زمان

۱۶۷	امکان ارتباط
۱۷۰	ادعای ارتباط
۱۷۱	۱. ارتباط با خواست و اراده امام زمان
۱۷۲	۲. ارتباط با خواست و اراده دیدار کننده
۱۷۳	وظیفه مردم در برخورد با مدعیان
۱۷۳	۱. بالا بردن سطح آگاهی و اطلاعات درباره امام زمان
۱۷۳	۲. توجه به توصیه‌های امام زمان

درس هفدهم: غیبت صغرا و نیابت عام

۱۷۷	آغاز غیبت صغرا
۱۷۸	نواب خاص و ویژگی‌های آن‌ها
۱۷۹	ابو عمرو عثمان بن سعید عمروی
۱۸۰	ابا جعفر محمد بن عثمان بن سعید عمروی
۱۸۱	ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی
۱۸۲	ابوالحسن علی بن محمد سمري

درس هجدهم: غیبت کبرا و نیابت عام (۱)

۱۸۶	نیابت عام
-----	-----------------

ولایت فقیه	۱۸۹
مفهوم ولایت فقیه	۱۸۹
ادله ولایت فقیه	۱۹۱
۱. از راه عقل	۱۹۱
۲. از راه سنت	۱۹۲

درس نوزدهم: غیبت کبرا و نیابت عام (۲)

وظایف ولی فقیه	۱۹۹
۱. سرپرستی و معارف اسلامی	۲۰۰
۲. برقراری عدالت اجتماعی	۲۰۱
۳. هدایت مردم جامعه به سوی کمالات نفسانی	۲۰۳
۴. دشمن‌سپاری	۲۰۳
۵. بالا بردن توان دفاعی و استدار شور	۲۰۴
اختیارات ولی فقیه	۲۰۵
ولایت محدود	۲۰۵
ولایت مطلقه	۲۰۷
رابطه مردم با ولایت فقیه و مرجعیت	۲۰۹
وظیفه مردم درباره ولایت فقیه	۲۱۱

درس بیستم: مهدویت و فرقه‌های انحرافی

شیخیه	۲۱۵
بابیه و بهائیه	۲۱۶
انجمن حجّتیّه	۲۲۰
انگیزه تشکیل انجمن	۲۲۰
کتابنامه	۲۲۵

پیشگفتار

اصول عقاید یا اندیشه‌های بنیادی اسلام، پایه و اساس آیین حیات بخش اسلام است و در شکل‌گیری رفتار مسلمانان تأثیر بسزایی دارد. زیرا به طور کلی، رفتار انسان‌ها - خود آگاه یا ناخود آگاه - متأثر از اصول عقاید و به عبارت دیگر، جهان‌بینی آن‌ها است. از این رو، برای استقرار و تثبیت نظام ارزشی و رفتاری اسلام، باید مبانی عقیدتی آن مورد بررسی قرار گیرد.

سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، از خجسته‌نهادهای انقلابی است که رسالت عظیم نشر و گسترش معارف و ارزش‌های اسلامی و مکارم اخلاقی را در ارتش بر عهده دارد. یکی از راه‌های تحقق این مأموریت خطیر، از راه «آموزش» می‌باشد. از این رو، برای ارتقای آموزش و ترویج اعتقادی - سیاسی کارکنان آجا، اعم از کادر و وظیفه، «تداوم آموزش» نام از اجتناب‌ناپذیر است.

از آنجا که مخاطبان آموزش‌های عقیدتی سیاسی به دو دسته پایور و وظیفه تقسیم می‌گردند بنابراین با توجه به سطح تحصیلات آنها، دوره‌های مختلفی برای ایشان اجرا می‌شود که عبارتند از:

۱. دوره‌های آموزشی کارکنان پایور: آموزش درجه‌داری (عمومی، تخصصی اولیه، تخصصی ثانویه و سرپرستی) و افسری (مقدماتی، عالی و دافوس).

۲. دوره‌های آموزشی کارکنان وظیفه: الف) دوره رزم مقدماتی. ب) دوره‌های حین خدمت که در سه سطح زیر دیپلم و دیپلم، فوق دیپلم، لیسانس و بالاتر انجام می‌پذیرد.

از این رو، معاونت تربیت و آموزش س.ا.ع.س آجا در راستای رفع نیازهای یادشده و تأمین زیرساخت‌های لازم برای آموزش بهینه، روزآمد و کاربردی و همسود دوازده ماهه رات موضوعه و ابلاغی در حوزه تربیت و آموزش، به ویژه نظام جامع تربیت و آموزش ستاد کل نیروهای مسلح و ارتش، اقدام به بازنگری و تدوین متون آموزشی عقیدتی سیاسی در کلیه سطوح نموده است.

بر اساس تدبیر فرماندهی معظم کل قوا مبنی بر استفاده از ظرفیت‌های پژوهشگاه امام صادق (ع)، معاونت تربیت و آموزش س.ا.ع.س آجا، اقدام به تهیه سرفصل، برای دوره‌های مختلف آموزشی، نموده و کار تدوین متون، به آن پژوهشگاه واگذار گردید که پس از بررسی نهایی و نهایی سرفصل‌ها، در کمیته‌ای علمی، مرکب از نمایندگان معاونت تربیت و آموزش آجا و کارشناسان پژوهشگاه، تدوین متن به نویسنده واگذار شده که در طول دوره تدوین و نگارش، متخصص موضوعی با عنوان ناظر علمی به روند مرحله تدوین نظارت و اشراف داشته و پس از طی دوره یادشده، ناظران سازمانی و نهایی نیز متن را مورد نقد و اصلاح و تأیید قرار داده‌اند.

سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در راستای اجرای نظام جامع تربیت و آموزش نیروهای مسلح در حوزه آموزش‌های عقیدتی سیاسی، توجه خود را بر چند موضوع محوری متمرکز کرده است:

۱- آموزش قرآن (روخوانی، روان خوانی، ترجمه و مفاهیم، تفسیر)

۲- آموزش عقاید (توحید، عدل، نبوت، امامت، معاد)

۳- آموزش احکام

۴- آموزش اخلاق (اخلاق فردی، اجتماعی و سازمانی و...)

۵- آموزش مباحث سیاسی

۶- آموزش جهاد و دفاع

۷- آموزش تاریخ اسلام

۸- آموزش مدیریت اسلامی

بدیهی است متن پیش رو به دلیل محدودیت های ناشی از حجم و ساعت آموزش و تنوع موضوعات، مرتبط نمی تواند پاسخ گوی تمامی نیازها باشد، از این رو لازم است استادان محترم:

۱. متن حاضر را اساس و بنای آموزش ها قرار داده و بایبان شیوا و خلاقیت ناشی از شغل استادی، کاست ها را از منابع معتبر دیگر، تکمیل و نیازهای فراگیران را مرتفع سازند.

۲. نسبت به سؤالات مخاطبان که در چارچوب موضوعات آموزشی متن حاضر است نهایت دقت و توجه را معمول داشته و ضمن پاسخگویی به آنها، موارد را به معاونت تربیت و آموزش س.ع.س آجا منعکس نماید تا در ویرایش و چاپ های بعدی متن از آنها بهره برداری شود.

۳. فراگیران را به سمت فهم و درک مطالب و نه حفظ آنها هدایت نماید.

کتاب حاضر با عنوان عقاید (توحید - نبوت - امامت) در موضوع عقاید برای دوره حین خدمت کارکنان وظیفه سطح ۱ تدوین گردیده است.

در خاتمه معاونت تربیت و آموزش س.ع.س آجا بر خود لازم می داند از نویسنده محترم این کتاب، جناب آقای حجت الاسلام احمد رضایی، ناظران

محترم علمی، سازمانی و نهایی و سایر دست اندرکاران تدوین این متن، به‌ویژه مدیریت و مرکز تدوین متون آموزشی پژوهشگاه امام صادق علیه‌السلام نهایت سپاس و امتنان را بنماید.

از استادان، فراگیران و مسئولان اجرایی آموزش درخواست می‌شود دیدگاه‌های ارزشمند و تجربه‌های ارزنده خود را در مورد متن حاضر، به یکی از طرق ذیل به این معاونت ارسال نمایند:

۱. شماره تماس معاونت تربیت و آموزش سازمان عقیدتی - سیاسی آجا:

۰۲۱-۸۴۱۷۰۱۳؛ شماره نمابر ۰۲۱-۸۱۹۵۲۴۰۷

۲. مکاتبات نشانی: تهران، چهارراه قصر، سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش

جمهوری اسلامی ایران، ساختمان شماره دو، معاونت تربیت و آموزش،

مدیریت تهیه متون آموزشی.

معاونت تربیت و آموزش

سازمان عقیدتی سیاسی آجا

مقدمه

در میان تمام موجودات، فقط انسان افزون بر جسم، دارای قوه تفکر و تعقل است. از همین رو، می‌تواند مسیر زندگی خویش را برگزیده و راه سعادت و نیک‌بختی را بییماید.

حال اگر تنها به جنبه مادی زندگی پرداخته و از عنصر کلیدی تفکر غفلت ورزد و مانند سایر حیوانات به خوردن و زنا مانند بیندیشد، قطعاً در ردیف دیگر حیوانات بلکه پایین‌تر قرار خواهد گرفت و هیچ اولویت و مزیتی بر دیگر حیوانات نخواهد داشت. اما اگر انسان به کمک قوه تعقل خود، مسیر رشد و تعالی و معنویت را در پیش گیرد، ارزش خویش را درک کرده و در جایگاهی فراتر از ملائکه خواهد رفت. بنابراین آدمی باید با این قوه الهی به فطرت الهی‌اش برده و با تفکر و تدبیر در آن به وجود خالق هستی پی‌ببرد.

۱. «وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أُذُنٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ (اعراف: ۱۷۹)؛ به یقین، گروه بسیاری از جن و انس را برای دوزخ آفریدیم. آن‌ها دل‌ها [عقل‌ها]ی دارند که با آن [اندیشه نمی‌کنند، و] نمی‌فهمند و چشمانی که با آن نمی‌بینند و گوش‌هایی که با آن نمی‌شنوند. آن‌ها همچون چهارپایانند، بلکه گمراه‌تر. اینان همان غافلانند (چرا که با داشتن همه‌گونه امکانات هدایت، باز هم گمراهند).»